

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»

№ 1 від 27.01.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»

№ 7 від 27.01.2025

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
тематичного спецкурсу
«Молодіжні субкультури: формуємо толерантні стосунки»

«Youth subcultures: forming tolerant relationships»

Укладач: Байназарова О.О., старший викладач, в.о. завідувача кафедри виховання й розвитку особистості

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання
кафедри виховання й розвитку особистості
№ 1 від 21.01.2025

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна.

НАПРЯМИ: розвиток компетентностей відповідно до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800.

МЕТА: підвищити професійну компетентність педагогічних працівників у формуванні толерантних стосунків серед учнів, зокрема представників різних молодіжних субкультур, через впровадження педагогіки партнерства та профілактичної роботи.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

1. Ознайомити педагогів з теоретичними основами та практичними підходами до виховання культури толерантності серед учнів різних субкультур, зокрема через призму педагогіки партнерства
2. Розвиток професійних компетентностей:
 - компетентності педагогічного партнерства

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітню програму курсів підвищення кваліфікації за темою «Молодіжні субкультури: формуємо толерантні стосунки» розроблено з урахуванням положень Закону України «Про повну загальну середню освіту», Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800, нормативно-правових документів, що регламентують діяльність педагогічних працівників ЗЗСО.

Актуальність.

У сучасному освітньому середовищі, яке характеризується соціальною та культурною різноманітністю, важливим завданням є формування у педагогів здатності до толерантного спілкування та взаємодії з учнями, що належать до різних молодіжних субкультур. Зростання рівня агресії, прояви булінгу та нетерпимості серед молоді свідчать про необхідність системного підходу до виховання культури взаємоповаги та розуміння. Особливої уваги потребує підготовка педагогічних працівників до роботи з учнями, які мають девіантну поведінку або належать до маргінальних груп. У цьому контексті педагогіка партнерства та профілактична робота з молодіжними субкультурами стають ключовими напрямками освітнього процесу. Враховуючи ці виклики, розробка та впровадження програми «Молодіжні субкультури: формуємо толерантні стосунки» є своєчасним і необхідним кроком для підвищення професійної компетентності вчителів у створенні толерантного та безпечного освітнього середовища.

Обсяг: 6 годин (0,2 кредити).

Особливості організації освітнього процесу за цією програмою

Освітній процес програми «Молодіжні субкультури: формуємо толерантні стосунки» для вчителів організовано у вигляді модульного навчання, що включає п'ять тематичних навчальних занять, кожне з яких фокусується на окремому аспекті роботи з молоддю різних субкультур. Використовуються інтерактивні методи навчання, такі як рольові ігри, групові обговорення та кейс-метод, що сприяють активному залученню педагогів та розвитку критичного мислення. Програма має практичну спрямованість: педагогічні працівники розробляють методичні матеріали, що дозволяє безпосередньо застосовувати набуті знання у професійній діяльності.

Науково-педагогічні працівники Академії можуть вносити зміни в запропонований освітньою програмою зміст з метою необхідності своєчасного реагування на конкретні умови, у яких відбувається освітній процес, зазначивши їх в розкладі занять, а також для коригування тематики навчальних занять відповідно до вимог чинних нормативних документів щодо здійснення освітнього процесу в закладах освіти, актуальних векторів підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Загальний обсяг таких змін може досягати до 25%.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- *для очного навчання:* мультимедійний проектор, ноутбук, фліпчарт, навчальні матеріали, сучасне програмне забезпечення, програмне забезпечення для інтерактивної дошки, інтернет
- *для дистанційного навчання:* комп'ютерна техніка, доступ до швидкісного інтернету, дистанційна платформа, програмне забезпечення для проведення відеоконференцій

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- знати основні типи молодіжних субкультур, їхні особливості та вплив на поведінку учнів;
- розуміти принципи педагогіки партнерства та їх застосування у взаємодії з учнями різних субкультур;
- знати методи діагностики та профілактики девіантної поведінки серед учнів;
- розуміти ризики, пов'язані з небезпечними квестами та суїцидальною поведінкою підлітків.

Уміння:

- вміти виявляти та аналізувати стереотипи і упередження у взаємодії з учнями різних субкультур;
- володіти методами профілактичної роботи з учнями, зокрема через педагогіку партнерства;
- вміти розробляти та впроваджувати інклюзивні освітні практики, що сприяють формуванню толерантних стосунків;
- володіти набором методичних інструментів для роботи з учнями, схильними до девіантної поведінки.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- сприяти формуванню у учнів поваги до різноманіття та розуміння цінності кожної особистості;
- виховувати у собі та учнях відповідальність за створення безпечного та толерантного освітнього середовища;
- сприяти розвитку емпатії та взаємоповаги серед учнів, незалежно від їх належності до певних субкультур;
- виховувати у собі та учнях готовність до конструктивного вирішення конфліктів та подолання стереотипів.

Компетентності:

Компетентність педагогічного партнерства – здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії із здобувачами освіти в освітньому процесі та залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

КУРИКУЛУМ

*за освітньою програмою тематичного спецкурсу за темою
«Молодіжні субкультури: формуємо толерантні стосунки»*

№ з/п	Назва модуля	К-ть годин
1.	Організаційно-діагностичний	1
2.	Молодіжні субкультури: формування толерантного освітнього середовища через педагогіку партнерства	5
	Разом за модулями (годин/кредитів)	<i>6 год/0,2 кредити</i>

Курикулум є основою для складання навчально-тематичного плану, робочої навчальної програми / РНТП / розкладу навчальних занять, що оприлюднюються на сайті КВНЗ «Харківської академії неперервної освіти».

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

за освітньою програмою тематичного спецкурсу за темою «Молодіжні субкультури: формуємо толерантні стосунки»

Назва модуля	№ теми	Назви тем	індекси компетенцій, що розвиваються	Усього годин
<i>Організаційно-діагностичний</i>	1	Настановне заняття		1
<i>Молодіжні субкультури: формування</i>	2	Виховання культури толерантності серед молоді		1

<i>толерантного освітнього середовища через педагогіку партнерства</i>		різних субкультур крізь призму педагогіки партнерства		
	3	Типи молодіжних рухів і субкультур: український вимір		1
	4	Подолання стереотипного мислення та упередженого ставлення в дитячих спільнотах		1
	5	Методологія діагностичної та профілактичної роботи з представниками молодіжних субкультур		1
	6	Небезпечні квести. Профілактика суїцидальної поведінки підлітків		1
		Усього (годин/кредитів):		<i>(6 год/0,2 кредити)</i>

Рекомендовані джерела

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ:

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 р.– URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
2. Закон «Про освіту» Офіційний веб-портал Верховної Ради України – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text
4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (постанова КМУ від 14.12.2016 р.)\

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Іванченко Л. І. Молодіжні субкультури в сучасному світі // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – 2016. – Вип. 20(1). – С. 201–210.
2. Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства – основні ідеї, принципи та сутність // Збірник наукових праць Інституту педагогіки НАПН України. – Київ, 2015. – С. 4–12.
3. Терещенко К. В. Толерантність як чинник розвитку організаційної культури закладів освіти // Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – К. : А.С.К., 2005. – Т. І : Організаційна психологія. – Вип. 14. – С. 143–147.
4. Фесун С. Є. Профілактика суїцидальної поведінки підлітків. – Черкаси: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2015. – 24 с.

5. Вашека Т. В. Практичні рекомендації для проведення психокорекційної роботи з підлітками за наявності суїцидальних ідеяцій // Практична психологія та соціальна робота. – 2006. – № 7. – С. 68–72.

6. Ковальчук Н. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навчальний посібник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2020. – 136 с.

7. Столяренко О. В. Виховання культури толерантних взаємин у студентської молоді: навчально-методичний посібник. – Вінниця: ВНТУ, 2019. – 156 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ СТОРІНКИ

1. <http://osvita.ua/> сайт Освіта.ua
2. [https://edu-post-diploma.kharkov. /](https://edu-post-diploma.kharkov./) сайт КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»
3. <https://mon.gov.ua/ua> Міністерство освіти і науки України
4. <https://nus.org.ua/> сайт «Нова українська школа»
5. <https://www.facebook.com/nus.org.ua/> Фейсбук сайту «Нова українська школа»